

El passat de Charles Dickens

Al cap de poc van venir a detenir el seu pare per culpa dels deutes

El llibre *Cinquanta moments literaris* (<http://www.ireadbridge.com/ca/cinquanta-moments-literaris-978-84-16670-17-8#.Wi-YbSdVm8>) viatja, amb les paraules d'Antonio Iturbe i els dibuixos de Jordi Lafebre (<http://www.catorze.cat/especials/897/paraulotes>), als instants que van canviar la vida (de dalt a baix) a cinquanta escriptors. Entrem de puntetes a la infància de Charles Dickens.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=hUFbll8o2k>

Un funcionari sense dents i una barba deixada que conté restes de no se sap què, amb un aspecte pitjor que qualsevol dels convicts que custodia, agita una campana a la presó de Marshalsea. La dringadissa lúgubre anuncia que falta mitja hora perquè les portes es tanquin fins a les vuit de l'endemà. Parents de visita, tafurs, traficants de qualsevol cosa, col·legues i algunes prostitutes comencen a desfilar. Charles s'abraça a dos dels seus germans per acomiadar-se'n en la visita dels diumenges. Demà haurà de matinar i anar a treballar a la fàbrica de betum. Se sent molt sol a la casa de la senyora Roynce a Little College Street, on s'allotja; és ombrívola i sempre fa pudor d'aquella humitat verda que colonitza les parets. Però Marshalsea és un lloc infernal.

Ara fa dos mesos van veure arribar al seu modest habitatge de Candel un subhastador que se'n va endur tots els mobles. Al cap de poc van venir a detenir el seu pare per culpa dels deutes contrets. El pare, etern malgastador, i que devia quaranta lliures i deu xilings a un comerciant, va ser conduït a Marshalsea, a Southwark, una de les zones menys recomanables de Londres. Era un presidi dedicat a acollir morosos, però on també hi havia personal de l'Armada condemnat per traïció, pirateria o crims de tota mena. En aquells inicis del segle XIX, la meitat de la població reclosa d'Anglaterra ho era per deutes. En aquella estranya presó, on tot estava llardós i desendregat, es tolerava que les famílies s'hi trasllassessin, cosa que generava un caos constant. A alguns reclusos se'ls permetia fins i tot sortir durant el dia perquè poguessin treballar i així poder anar pagant els creditors. Charles fa un gest de comiat amb el cap als seus pares quan, de sobte, en alguna remota galeria se senten els crits esgarriuosos d'una dona. Els seus germans s'abracen novament a ell, espantats, i li pregunten què passa.

?Tranquils. Està venint un nen al món.

El metge de la presó només atén els interns però no els seus familiars instal·lats a la presó, encara que alguns ja fa anys que hi són. Quan hi ha un part, són les dones que corren per allà les que atenen la partera. Charles pensa que és un mal lloc per néixer.

S'encamina cap a la porta, agafant amb força la bossa de tela on porta un rosegó de pa i un tros de cecina per al sopar, perquè a la presó els furts són freqüents. Quan la seva família ja no el pot veure, deixa que les llàgrimes li corrin pel rostre. Només té dotze anys i ja ha estat expulsat de la infància de la manera més brutal. Si bé la família s'ha vist en aquella situació per culpa del seu pare, malbaratador i noctàmbul, ell també sent una ràbia sorda cap a la mare. Ella acompanyava el seu marit als balls i compartia amb ell un sentit inconscient de la paternitat. Però sobretot sent rancor cap a ella perquè li ha fet caure al damunt el pes de la responsabilitat de mantenir la família. De vegades no sap si és pitjor la presó o aquella soledat a què l'han abocat, aquella feina extenuant des de l'alba fins a la nit a la Warren's boot-blackening factory enganxant etiquetes als pots de betum per un salari miserable. Odia l'olor de greix i la brutícia que ho impregna tot.

Uns mesos després, la seva àvia paterna mor i el seu pare rep en herència una suma modesta però suficient per saldar els deutes, abandonar la presó i permetre que Charles pugui trobar una feina menys sacrificada. Però aquelles vivències a la zona més depauperada de la societat i

aquella pèrdua de la infància marcaran tota l'obra de Charles Dickens. El Wilkins Micawber de David Copperfield és el pare empresonat pels deutes, imatge del seu. Tot i que potser és en les penúries del desemparat Oliver Twist -protagonista de la primera novel·la anglesa protagonitzada per un nen- on retrata de manera més aguda el desemparament d'un nen als baixos fons d'un Londres que es presumeix civilitzat i opulent però que xipolleja en la misèria econòmica i moral que condueix a l'explotació infantil. Malgrat que va tenir una vida d'èxit i benestar econòmic -si més no a temporades-, Dickens no va oblidar mai el seu passat, ni tampoc el patiment dels nens.

Il·lustració: Jordi Lafebre

La passió per explicar històries li va arribar a Dickens al mateix bressol. Quan era ben petit i la situació familiar no tan desastrosa, el seu pare treballava com a administratiu a la Royal Navy. El matrimoni que formaven John i Elizabeth Dickens era molt aficionat a la vida social i van contractar una nurse per cuidar els seus primers fills. Charles Dickens no oblidaria mai la influència de Mary Weller, la mainadera que quan se n'anaven a dormir els explicava unes històries de terror esfereïdores protagonitzades pel Capità Assassí, una mena de Barbablava amb tendència al canibalisme que es dedicava a convertir les seves dones en trinxat per al sopar. La manera truculenta amb què la mainadera imitava els gemecs de les dones assassinades l'horroritzava, però alhora el fascinava aquella narració. En una de les seves històries va recordar les aventures d'aquell Capità Assassí, encara que on va donar via lliure d'una manera més viva a aquella fascinació pel que és terrorífic va ser en la seva extraordinària Cançó de Nadal, en què barreja amb agudesa el relat de fantasmes i la consciència social en la peripècia de l'avar Sr. Scrooge.

Antonio Iturbe
Jordi Lafebre

Cinquanta moments literaris ([http://www.ireadbridge.com/ca/cinquanta-moments-literaris-978-84-16670-17-8#.Wi -YbSdVm8](http://www.ireadbridge.com/ca/cinquanta-moments-literaris-978-84-16670-17-8#.Wi-YbSdVm8))

© del text: Antonio Iturbe
© de les il·lustracions: Jordi Lafebre
© Bridge, 2017